

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
22 februarie st. v.
6 martie st. n.

Ese în fiecare duminică.
Redacțiunea în
Közép-uteza nr. 395.

Nr. 8.

A N U L XXIII.
1887.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

Fără credință.

— Novellă —

(Urmare.)

Apoi când eși Emil mai târziu afară, ea începuse să se căi și i dicea:

— Vezi Emil, eu sînt bătrână, slabă, și uit în grabă; toate le uit, pe fiecare și uit, nu-mi este bun capul de nimic. Ți-ți Emil.

— Se înțelege, cine știe multe, uită multe! — răspuse el cinic și nu o mai băgă în seamă.

— Sermanul Emil, — se tânguia densa apoi mai târziu, în culină cătră flegmatica sa cumetă; — nu-i tînește la noi; și numai eu sînt de vină, nu-i știu face pe plac, il supăr.

După o astfel de scenă lui Emil însuși i viniă, de a merge la muma-sa, de a o atinge cu mâna, de a-i spune o vorbă dulce, mângăitoare. El știe că este iubit, pricepea foarte bine inima simțitoare a mamei sale, din aceeași tină erau ei amândoi. Dar el nu o putea face, i eră grăză de a se arăta amabil, fiu; aceste sînt hypocrisii și minciuni.

Un zimbet, o vorbă de a lui, blând exprimată, erau în stare de a prefăce țilele pline de neplăceri a mamei sale, în serbători vesele; dar un astfel de sacrificiu el nu putea aduce. Cine știe, pôte chiar muma sa ar rîde de densul, vędându-l un urs moros, prefăcut deodată într'un porumb plin de dragoste.

Nu se pôte.

III.

— A avut dreptate, — țise într'o ț și Zoran cătră Dănescă, — cine a asemănat femeile cu umbra; sînt chiar așa. Dēcă vrei să te apropii de ele, fug de tine; őr dēcă vrei să le incungiuri, alergă după tine.

— Ah, ah, ce nu mai știi și tu, — răspuse acesta batjocorind și i suflă un nor de fum în obraz. Zoran zimbă, își puse cotele pe mėsă, și lungindu-se un pic din grumazi, se uită drept în obraz la prietenul seu.

— Emil, tu mi-ai puté face o plăcdre astăzi; — i țise într'un glas plin de însemnătate.

— Cum, ce fel? — întrebă Dănescu indiferent.

— Despre tine se vorbesc multe-cele prin oraș, lucruri perverse, ciudate; cumcă tu nu ai credință, nu ai Dđeu. . .

— Caută, caută; — și trășurile lui se contraseră într'un zimbet amar.

— Cumcă incungiuri societatea, urești femeile; că ești un fel de Șolomonar, și ce mai știu eu câte. . . tot nimicuri de aceste. . .

— Eh și apoi? — întrebă Dănescu curios.

— Livia a auțit đespre aceste, se interesază mult; și șciind că sîntem prieteni, me întrebă fiecare ț, că ce faci, ce grăești și fel de om ești?

— Se înțelege, tu i-ai spus, că eu sînt Sătana, în frunte port cörne, și un picior imi este de capră?

— Bine, bine; — țise Zoran rîdend, apoi continuă, — ne-am remășit, că tu vei vini ađi cu mine la densesii. Cea mai frumoșă flöre din grădina ei este atunci a mea; dreptul de a-i sărutá degetele, pôte o vorbă bună. . . pôte. . .

— Numai atăta? — întrebă Dănescu plecându-și un pic capul, — dar șcii în menagerie, spre a puté vedé un rinoceros, se plătește entrée, mai mult decăt prețul unei flori. . . Și ce fel de femeie este Livia aceea a ta? Pôte chiar aceea, pentru care s'a inscenat duelul ridicul mai deunăđi? . . .

— Acea. O fată frumoșă, de șapte-spre-dece ani.

— Iți e dragă, se înțelege; te topești de dorul ei; — după cum țic poeții voștri.

— Imi place, nu iți inchipui ceva amor romantic, imi place. . . așa. . . imi place trupul ei. . . aș dori să fie a mea. . .

— Atunci, pentru ce nu o iai de nevastă? — întrebă Emil cu mirare.

— Ea nu me iubește.

— Ha, ha, trubadurul meu! O femeie, care nu iubește bărbații, este o ființă antidiluviană; astăzi nu mai există curioșități de acele. Când astăzi o femeie țice cătră un bărbat mai cu hotărire, că nu il iubește, atunci il dorește mai cu patimă. . . Dar totuș sînt casuri de bolă, femei hysterice, cari pentru moment te uresc, precum sînt ómeni maniaci, cari nu vreu să mănance, așa porecliiți: abulimi. Fii sigur, Livia ta, scumpul meu prieten, te dorește. . . őr dēcă nu. . .

Aici își intrerupse vorbirea, își aruncă țigareta, și ridicându-se, se apropiă de Zoran; i țise în vorbe rupte, fiecare silabă accentuând:

— Dēcă imi place mie o pómă, din pomul cel din grădină, — el arată cu mâna pe ferestă — o iau și o mănanc; nu-i scriu poesii și nu o întreb, că ore vré să fie măncată de mine ori ba. Care e flămând și nu are ce mănca, nu întrebă de nime, ci ia de acolo, de unde este. Cerșitul este servil și puțin rentabil.

— Cum? nu te înțeleg, — răspuse Zoran, — sînt legi, sînt regule convenționale. . .

— Ce burghez, iubitor de pace. . . Pune cihă la grăul teu, și se vor aflá totuș paseri destul de îndrășnețe, cari vor pișcă de ici-colo, și nu vor lăsa

grăunțele frumoase numai pe sēma fōlelui teu. Pa-serile cerului āncă trebue sǎ se nutrēscǎ din ceva. . . Apoi sǎ-ți spun una: dēcǎ lucrezi numai dupǎ poruncile altora, iți perđi individualitatea; alții te nutresc, alții te imbracǎ și tu devini numai o mașină. Me în-telegi? . . .

Dǎnescu se apropiǎ de ferēstǎ și privind inafarǎ, se jucǎ distras cu degetele pe sticla lucie.

Zoran stǎtu un pic gānditor la mēsǎ, apoi se sculǎ și făcū cǎțiva pași prin odaie; remase in loc, se rǎzimǎ de un scaun și meditǎ. Se pǎrea, cǎ doue valuri contrare se luptǎ in mintea lui, pānǎ ce cel mai mare inghiți pe cel mai mic, și iși continuǎ mai departe cursul majestetic.

— Dǎnescu are dreptate; — socotiǎ el, — ce sǎ mai umble omul dupǎ o femeie, cu atāte alcāmuri; ce mare tesaur este ea ōre, ce merite are? Frumuseța nu este meritul ei, ci un dar dela naturǎ; ba nu, nici aceea; pur și simplu rezultatul pozițiunii desmerdate, ce usurpǎ in societate. Nu lucrēzǎ in veci, numai se tot spēlǎ și stǎ inaintea oglinđii. Apoi totuș se ingāmfǎ, are pretensiuni, și e plinǎ de aroganță. Fetis insipid.

— Voi merge la dēnsa; — socoti el mai departe, — și i voi dīce: femeie te iubesc. . . nu iți este destul atāta. . . ce vrei mai mult? . . .

Dǎnescu făcea intru aceea, tot felul de figuri pe ferēstǎ, purtāndu-și repede degetele in cōce și in colo pe sticla ei; priviǎ giur in grādinǎ, apoi mai departe, spre resǎrit. Deodatǎ se întorse, și vedēnd pe Zoran cufundat in gāndurile sale, il agrǎi deodatǎ in mod batjocoritor:

— Cum stǎ lumea, filosofule?

Acesta iși ridicǎ capul, cași trezit dintr'un vis greu; incercǎ sǎ zimbēscǎ cu nepāsare, ceea ce neizbutindu-i, infātoșarea lui luǎ o formǎ de caricaturǎ curiōsǎ.

— Spune-mi Emil, imi implineșci dorința, vrei sǎ vii astāđi cu mine? — intrebǎ acesta cu gingășie, temēndu-se de a nu primǎ un refuz ori infruntare.

Dǎnescu se gāndi un pic.

— Hm, vrei sǎ faci din mine un comediant? . . . fie voia ta. . . me voi duce. . .

Iși scōse o cravatǎ nouǎ, ș-o tocmi inaintea oglinđii, iși adjustǎ un pic pērul, iși luǎ paltonul și erǎ gata.

— Un Șolomonar nu are sǎ umble dupǎ atāte formalități, cǎ și alți ōmeni de rēnd; — dīse el zimbīnd și eșirǎ amēndoi din casǎ.

Mumǎ-sa erǎ in culinǎ, și se uitǎ cu ochii beați de fericire, dupǎ fiul seu.

Timpul erǎ inaintea de amēđi, pe atunci se fac vizitele de cunoșcința pela orașele nōstre din provința, și nicāiri nu se observǎ cu atāta scrupulositate regulile de etichetǎ, ca și pela țērǎ. Cānd merge aici un tiner la o casǎ mai de frunte, i este cași cānd ar merge in audiența la un principe domnitor; nici o minutǎ nu e iertat, sǎ lipsēscǎ din timpul precis. Dar apoi atitudinea, ce se observǎ pe acolo; tinerul ce se presintǎ, pare cǎ este numai din zǎhar, așǎ este infātoșarea lui timidǎ, blāndǎ, așǎ sūnt vorbele lui dulci; ēr buzele lui tremurǎ și zimbesc.

— Cu tōtǎ plǎcerea, grațioșǎ domnișōrǎ! — iși aruncǎ un picior inapoi, se plecǎ din intreg trupul și roșeșce din obraz; așǎ cum se invēțǎ acēsta la șcōla de danț.

Apoi domnișōra de casǎ, cași o princesǎ, care acum de prōspēt inghițise o intregǎ frigare. Din cānd in cānd invredniceșce pe umilitul curtisan, cu un zimbet fugitiv; dār un zimbet, domnilor mei, precum se propune in șcōla de danț, plin de insēmñatate și plin de farmec. Și zimbetul grațios, lasǎ sǎ se vedǎ

perlele indatinatē in gurǎ; prin provința anume, nu se pōrtǎ perlele de grumazi, ci cum dīsei, in gurǎ, in loc de dinți.

Sǎ nu uitǎm gentileța in mișcare, fineța in apucături și gesturi; un obiect, ce nu aparține ei, este prins numai cu doue degete, spre a arǎtǎ, cǎ dsa nu bucurōsǎ se atinge de obiecte strāine.

Dǎnescu mergea de alături cu prietenul seu, mergea unde il ducea acesta. Nici nu se gāndiǎ la aceea, cǎ ce are sǎ dīcǎ, pentru ce merge, și cum are sǎ se presinteze. El erǎ dus, erǎ sǎ fie arǎtat pur și simplu unor ōmeni necunoscuți. Atāta tot.

De altmintrele nici ambițiunea lui nu il lāsǎ, de a se pregāti inaintea la ceva; nu el este pentru lume, ci lumea pentru dēnsul; gāndēscǎ-se alții la ceea, ce sǎ-i dīcǎ și cum sǎ-l primēscǎ.

IV.

Ajungēnd la o casǎ mai mare, in apropierea pieței, ei se oprirǎ și dānd lui Dǎnescu intietatea, intrarǎ in curte. Cāteva trepte de pētrǎ duceau la o micǎ terasǎ, unde la sgomotul pașilor, aparū o femeie de staturǎ inaltǎ, cam in etate de trei-deci și cinci da ani. Ea pǎrū surprinsǎ, roși la obraz și trecū odatǎ cu mǎna peste șurțul alb, ce-l avea intins pe lāngǎ talia sa.

Erǎ dna cāsii acēsta; o femeie cu maniere aristocratice, și cu ochi mari pētruđetori; trāsurile ei simpatice pǎstrau āncǎ remāșițele unei frumuseți rare. De altmintrele ambițiunea și vanitatea nici astāđi nu o pǎrāsirǎ, cāci precum spunea Zoran, femeia acēsta de doi ani de dīle, numai pentru aceea, nu a eșit din casǎ, pentru-cǎ i lipseșce un dinte, chiar dinainte.

Ea primǐ cu afabilitate pe nouviniții, și-i introduse printr'un fel de antișambrǎ, in salon, de unde accentele clavierului se auđiau depe stradǎ deja.

Livia, care ședea la clavir, se ridicǎ și pivi odatǎ cu interes la Dǎnescu; ochii ei mari, negri pǎreau acum a se aprinde și mai tare de setea curiosității. Ea făcū un pas inaintea, și remase in picioare, razimāndu-se cu o mǎnǎ de clavir.

Dǎnescu i fu presintat cu ceremonia usitatǎ. El se plecǎ, apoi trecū odatǎ repede cu privirea peste obrazul ei prōspēt, curat, peste stătura ei subțire, mlādiōsǎ; incepū a zimbī, ca și cum ș-ar dīce:

— Oh, noi ne șcim bine rolele.

Ea oferī ōspeților scaune, și la rugarea lui Zoran, se puse din nou la clavir și continuǎ piesa intreruptǎ. Dǎnescu făcea intru aceea minǎ ciudatǎ, el priviǎ la icōnele depe pǎreți, la plafond, la cadelabrul ce erǎ atārnat acolo, la mēsǎ incārcatǎ de albumuri și jurnale ilustrate; i viniǎ voe sǎ cașce, nimic nu înțelegea el din accentele acestei musici.

— Totuș, — socoti el, — a avut dreptate Zoran, fetița e frumoșǎ.

Apoi se uitǎ din nou la dēnsa, cu acei ochi esaminători, cu cari erǎ dedat a privi insectele ori plantele, bōlele omului și fenomenele naturii. Se uitǎ la degetele ei albe, netede; la bustul ei fraged, ascuns sub dantele fine, la buzele ei roșii și sprincenele ei regulate, negre.

— Escelent, — strigǎ Zoran, dupǎ ce se sfērși piesa, și incepū a bate din pālmi.

— Piramidal, — murmurǎ printre dinți Dǎnescu, și incepū a face din cap, in semn de consens și aplaus.

— Se înțelege, — socoti el, — stǎ inaintea mea o femeie, pentru care se omōrǎ ōmenii; munții se bat in capete, cum se spune din poveste; — și erǎ i vini sǎ cașce.

(Va urmǎ)

Dómnei Aristița Manolescu.

— Cu prilejul beneficiului seu la Iași. —

 Când admir schinteia vieții izbuclinind in a ta artă,
 Și 'n talentul teu simt taina, ce ca rob, prin sferi me pörtă;
 Ochiul și urechia ȃce minții mele, că tu ești
 O resfrângere 'ncarnat' a patimilor omenesci!
 Te-am vęđut tronând regină peste-o lume mai smerită,
 C'o pornire sufletescă mai curată, nesilită
 Ca in lumea ce se 'nchină unui cap incoronat
 De prostia omenescă!... Tu, talentul teu, creat
 Este, ca să stăpănescă dulcea sufletului parte,
 Ce pe om etern ridică și din om nu se desparte
 Decât cu cenușa, pentru ca să stea in veci nestîns,
 Să dea omenirei triste, calde mângăeri la plâns!
 Tu, ce-ai intrupat femcia unui cap ales, descrisă
 Așă cum ne pare astăzi că din lume e proscrisă,
 Căci al Margaretei suflet ros de patimi și nęcas,
 Sfânt, s'a mistuit in raze ca o lampă fără gaz!...
 Tu, ce-aparî acum in Getta slavă la un om ca Scaur,
 Aruncând din ochi jaratic și din gură numai aur,
 Numai un Horațiu singur, din mormânt de s'ar trezi,
 Ar puté cu măestrie să te-admire și descri!...

1886, ianuarie.

Petru V. Grigoriu.

Unspredece luni in Orient.

(Schită de călătorie.)

(Urmare.)

VII.

aporul se puse ér in mișcare sub lopețile in-
 vęrtite de o herghelie de cai, și noi priviam cu
 satisfacere cum se strămută panorama capi-
 talei, din o realitate ordinară in o fantasie feerică.
 700.000 de locuitori de diferite nęcuri cu diferite as-
 pirațiuni neindestulite cu curentul actual, se țin aici
 in ordine, de frica tunurilor, pe cari le privești in-
 fricoșat căscate pe fortărețele Sed-il, Bar Kum Kaledi,
 Kilid-Bar și Sultan Hisar pe ambele maluri ale Darda-
 nelor, unica tărle a Padișachului.

Mai luarăm cu noi și pe niște Macedoneni (Cuțo-
 Vlachi) comercianți din insula Sira. Nu peste mult
 ne aflam ér pe marea cu fața de vin ca niște Argo-
 nauți cu corabia nęgră de ambele părți incovoiată și
 noi făcăm pe pulpoșii Achei vęslând peste nemărgi-
 nitele ape ale Oceanului.

Me făcui cunoscut cu comercianții români ma-
 cedoni. Le enarai despre patria mea părintescă,
 despre starea noastră actuală. Plăngeau, se bociau de
 durere și bucurie. Lacrimam și eu. Óre ce-mi ȃceea:
 Frate, — sângele teu despărțit prin urgie, — perduți
 și reaflați.

După ce ne făcurem intimi, cât se póte de in-
 timi, imi povestiră multe și diferite momente din
 vieța poporului macedon.

— Avem școli la Tirnova, Magarova, Nevasca, Bi-
 tola, Ocrida, Crusovo, Resen, Solonich, Gopes, Molo-
 viste și la Clisura, unde este reședința lui Apostol
 Margarit. Facem un comerț cu tótă Asia, sntem res-
 firăți prin tot Orientul; dar acasă la patria stau! ne-
 vestele noastre și ne cresc copiii. O! ce neveste bune
 și române avem noi! Apoi mai avem și la codru pa-
 trioți buni, cari ne păzesc satele și omórá ca și niște
 pantere.

— Trebuie să șcui, dle, — adause dl Torbu, unul
 din ei, mai îndrăsneț la vorbă, — că nevestele noastre
 nu au sémén in lume.

Tremuram de bucurie la acésta mărturisire și
 nu putui a nu-i rugá, a-mi face cunoscut numele
 acestor brave surori ale noastre.

— Le chiamă, — adause el — Guța, Mala,
 Dochia, Mușa, Zaha, Vangelița, Șia, Fana, Fia, Chira,
 Ghiana, Sirma, Vița, Doda. Ér pe bărbații lor îi
 chiamă: Torbu Mitu, Crăgia Sotir, Dabo Pasu, Naste
 Spir, Păiengen Daco, Codru Cota, Vultur Mihu.

— Da, avem pe Codru Cota, care sare stâncile,
 pândește la pétra vulturului și necășește in codru la
 ciom și numai la Sta Angulina i dăm plătuta că ne-a
 păđit nevestele neprihănite. . . .

— Apoi i fi auđit, — adause omul meu, — că
 Coletis, ministrul Greciei (1822) a fost român macedon.
 Părintele lui a fost un neguțetor serman. A studiat
 la Paris, și mai târđu ca ministru a desvoltat o ca-
 pacitate care a ademenit Europa intręgă. Soru-sa,
 Vangelița, a ținut in curinte naționalitatea și ambi-
 țiuinea lui, ca să nu-și uite că este Coțo-Vlach. O!
 femeile noastre snt atăt de admirabile.

Intre atari discursuri ajunseseam pe lângă malu-
 rile mării Egeie, unde puteam vedé orașe și sătulețe
 situate la o poziție de admirat, și a căror locuitori,
 — mare parte Cuțo-Vlachi, — mișcau in portulețele
 lor după un căștig ce-l aflau cu mregea in fundul
 mării.

Marea eră trumósă și firmamentul curat, numai
 un zefir recriminator adia, care ne făcea să avem o séră
 dumneđeescă.

Când ajunserăm la insula Sira, deja o lună in-
 holbată ca un far de mare ne făcea să vedem că
 acésta insulă este una din cele mai poporate și cu
 un comerț mare.

Aici, după-ce căpitanul vaporului nostru se pro-
 visionă cu cele necesare, máne-đi des de diminęta ne
 puse ér pe largul mării, și avurăm o călătorie de tot
 interesantă, intre deseale insule ce aparțin Greciei.

Da, ne apropiam de țera lui Demostene și Pe-
 ricles, de pământul plutocrației, a ómenilor cu banul
 in buzunar, a helinilor cu amorul patriei a devenit pro-
 verbial.

Nóue, cari ne-am obięcuiat a cunoșce pe greci
 din amarnicele istorii ale României, ne vine și curios
 a păstră o óre-care stimă de preferință acestui popor,
 ba ne este negru și drumul pe care au pribegit atăția
 fanarioți la noi, inse când vii in laboratorul lor
 patriotic, acésta ură se preface in iubire, și nu putem
 decât să dăm respectul cel mai sincer acestui neam
 demn de imitat in patria sa.

Neptun, după ce ne purtă și ne hrăni, fără post,
 după călindarul păgân dumneđeșce, ne puse jos la
 portul Pirea. Prietenul meu își sárută pământul pa-
 triei sale și-mi ȃce: étă patria mea, a grecilor atăt
 de urgisită de voi.

Pirea e portul cel mai frecventat al Greciei, și
 aparține ca foburg la Athena. Se află aici Biomichania
 (fabricale) de bumbac, madipolon, America, cre-
 tone, stamba, mętăsărie și de diferite pânzării. Se
 mai află aici o sticlărie, o bronzărie, o ferărie și o
 fabrică de ciocoladă, și alte fabrici situate parte in
 Pirea, parte inspre orașul Athena, cari tóte ȃlnic dau
 ocupație la 45.000 de brațe. Când ai pus piciorul pe
 pământul Greciei, afli, că aici deja s'a rupt cu trecutul
 de trândăvie; ai dat de un laboratoriu, veđi o miș-
 care, o vermuire de ómeni de diferite ocupațiuni: și
 abia vei puté află un singur braț fără lucru; picióre
 să nu alerge in direcțiunea treburilor sale; cap să
 nu-și facă socotelile de căștig. Tótă lumea e in afa-
 ceri, mic și mare la datorințele lui. Aici a dispărut
 taifasurile și trândăvia.

După ce cercetarăm mai multe biomichanii, pela
 7 ore inspre séră, cu trenul ce légă Pirea cu Athena

ne dăduam jos la gara capitalei, de unde diferite căi ferate dilnic frecventeză înspre Faliron (băi) Laurium, Marathona, Eleusis, Megara, Corint și Pelopones.

Me simțiam ôre-cum estasiat; nu șciam că unde să-mi ațintesc privirea. La Acropolis seu la aspectul pitoresc al acestui oraș? Ve puteți inchipui, că câte reminiscențe de o adâncă venerațiune, câte istorii de fapte bărbătești cari au desvoltat civilizațiunea antichității nu se desvoltară ca o rază de fulger izbită din Olimp prin sufletul meu, privind și călcând în prima dată acest terem unde și ați privești o remășiță respectabilă de urmele acelor, cari în gloria lor se asemănau întocmai cu puternicii dei din Olimp.

Athena actuală are posa unui oraș europen, cu stradele pavate, cu trottoare de marmor și cu edificii de o arhitectură înaintată, cu diferite instituțiuni publice și private, cari te fac pe un moment să uiți, că te afli între 1396 de băcâni și între neindatinete strigări ale precupeților posnași.

Ne luarăm loc la un hotel, unde ca să nu postesc ca Marlati, me asigurai, că acolo se pôte mânca europenește și poți avé un repaus mai ingrigit, și nu ești vizitat pe tot momentul de urletele bragagiilor.

După două zile de repaus, și după ce me obișnuisem și cu menagiul lor pregătit cu unt de lemn, (pătlașele umplute cu urez, ardei fript în unt de lemn, dovleci umpluți cu carne de capră și fripți în zăitîn, anginare fripte prăjite, mănătărci și sparangel fert în unt de bibol etc.) me recreasem, cât să doresc o preumblare, cu niște cunoșcuți ai prietenului meu, cari ni se oferise a ne conduce la Acropolis; aveam deja bilete de liberă intrare prin muzeele Athenei.

Doriam să vîd Acropolisul, vechia Athenă, locul atâtor fapte de glorie. Un amic de poziție literară ne conduse pe o birje repede ca și tôte ființele aici. Vorbiă limba francesă, puțin românește; inse vorbiă limba helenă, ca niște păserele la raza sôrelui de primăveră. Dar me înțelegeam cu el de minune în latinește, în italienește și cu niște pantomimii ca cele din circus. Curiôsă limbă vorbiam. Dar și mai curiôsă e limba greacă, și trebue să ai un auz escelent, ca să-ți poți face o inchipuire despre remășița limbei lui Homer.

În Acropolis în trecut s'a concentrat tôte ce aparțineau guvernamentului, divinității și artei plastice la Greci. Aici eră aceea ce făcea superior și ne cuprins cu mîntea, ce devinise și făcea poesie la acest popor. La noi Dómne ferește, de mult ar fi redusă la o atare ruină unde ômenii noștri ar căută comori ca să dea câștig ovreilor dela atare muzeu. Ce a devinit la noi amfiteatrul din Ulpia Traiană? Exploatare a nemerniciei câștigului grosolan. Când faci comparație între ale nôstre și cele de aici, îți vine o rușine de moda românească atât de indiferentă de urmele istoriei sale.

Când am intrat în acest sanctuar, și vîdui de o parte și de alta grandioșele monumente negrite de obscuritatea vechimii lor, am gătat-o cu limbagiul și cu pantomimele, me impresoră o tăcere mormentală, ca tăcerea colosului de marmor. Tot ce mai aveam erau ochii, dar și pe aceștia trebuia să-i țin cu batică în curentul puterilor lor, ca să veđ aievea, urmele mării helene. Așă eram ca Odiseu în infernul Aides, când sacrificând boii cei grași, i s'a presintat spiritele prietenilor defuncți. Așă și eu, mi se părea că vîd spiritele deităților păgâne, ca niște fantôme aparend din Thezeum în Olympion și prin templul Nimfelor Caraitide purtându-și greutatea templului pe capetele lor gigante.

(Finele va urmă.)

V. Grozescu.

Denisa.

Piesă în patru acte de A. Dumas-fiul.

(Urmare.)

ACTUL II.

Scena I.

Andrei, Brissot apoi Thouvenin.

(Andrei stă jos și ceteșce o scrisore ce a scris; Brissot intră.)

Brissot. S'a sfêrșit, dle conte, și plimbarea, care a fost minunată. Am stat mereu pe lângă dra de Bardannes și-ți aduc tôte socotelile din cele din urmă șese luni pentru adevăriri, cercetări și iscălituri.

Andrei. Pune colo hârțiile, dragă dle Brissot. (I arată mēsa.) Și find că ne întemplarăm singuri, vreu să vorbesc cu dta și să-ți mulțămesc pentru multe lucruri; căci și dta nu numai Thouvenin, ai făcut să-mi mērgă moșia bine, să mi se mărească vinitul cu a treia parte, să mi se micșoreze cheltuelile cel puțin cu un sfert și casa să-mi fie în bună stare, ér nu cum eră pe când me ruinam. De aceea, pentru-că sîntem muritori cu toții, am ingrigit de tôte ca să n'ai tēmă, că vei suferi și în viitor, ceea ce ai suferit în trecut.

Brissot. (Incurcat.) Dar bine, dle conte. . .

Andrei. Pôte că eră mai bine să nu-ți fi spus nimic, dar imi place, să dau pe față tot ce cuget, și mi-se pare că e bine să șcie omul ce face. Acum imi dai voe să-ți cer o deslușire. Eu cunosc pe dna de Thauzette și pe fiul seu de mult, dar dta i cunoști și mai de mult ca mine.

Brissot. Am fost camarad de școlă cu Thauzette, cum ai fost și dta mai târziu cu Fernand. Ne diceam prieteni cu acea ușurință, cu care-i dici ori cui prieten, când ești tiner. I-am fost martor, când s'a insurat și el mi-a fost martor mie, când m'am insurat și eu. Nevéstă-sa avea ceva stare, în vreme ce eu a trebuit să es din armată, ca să me insor, cu a mea care n'avea nimic. El eră întreprindător. Cu zestrea dnei de Thauzette s'a vîrit în câteva afaceri, în care a izbutit.

Andrei. Ț-a dat și dtale un loc, mi se pare.

Brissot. Da, un loc de casier.

Andrei. De ce l'ai părăsit?

Brissot. Pentru-că me cam neliniștiau câțiva clienți.

Andrei. Dl de Thauzette a fost chemat la parchet acum câțiva ani.

Brissot. Da, cu un an înainte de-a muri.

Andrei. Șciind mai bine decât ori cine cât ești de cinstit, ț-a dat alt loc, acela de casier pentru primirea numai a titlurilor, pe care puteai să-l primești pré bine. Și tovarășii și comanditarii dlui de Thauzette erau ômeni serioși, și cu tôte aceste tot n'ai vrut.

Brissot. Așă e.

Andrei. Bogat nu erai.

Brissot. De loc.

Andrei. Atunci de ce n'ai primit?

Brissot. Pentru-că în vremea acesta se întemplase între mine și Thauzette un fapt cu totul intim, care nu-mi da voe, așă mi s'a părut, să-i remăi dator cu ceva. De aș fi luat un loc în acesta casă nouă, s'ar fi cređut, că mi s'a dat de milă ori cel puțin ca o resplată, și nu vream.

Andrei. Cum așă?

Brissot. Copiii noștri Fernand și Denisa fuseseră crescuți, cum șcii, dle conte, așă de strîns legați unul cu altul, încât se tutuiau, cum se tutuesc și acum. Ne înțelesem chiar să ne incusrim, pe când eram săraci, dar când implini Fernand 22 ori 23 de ani,

O FRUMSEȚE SPANIOLA.

incepù să se depărteze de noi. Lui Thauzette, cum se îmbogăți, i se părù, că legătura acésta n'ar fi indetulătore și într'o di imi spuse pe departe, să-mi mut gândul dela căsătoria ficei mele cu Fernand. Nu trecù multă vreme după acésta și vru să-mi dea locul pe care am cređut, că fac bine să nu-l primesc.

Andrei. Ai avut dreptate. Să nu cređi inse, că te întreb de aceste lucruri numai fiind că vreu să le șciu, nu; te întreb pentru-că me interesez. . . Nu e așa, că in urma ruperei acestei căsătorii, dra Brissot s'a bolnăvit?

Brissot. Da, dle conte.

Andrei. Il iubiă pe Fernand?

Brissot. Da. Ne slătuiše unii să rupem acea legătură strînsă, care putea să aibă mai târđiu urmări supărătoare pentru căpătuirea Denisei; dar căpătuirea unei fete sărace e așa de grea, încât și eu și nevêstamea am gândit, că nu e bine să jertfim o prietenie din copilărie pentru ceva indoelnic. Am făcut reu, că nu ne-am luat după aceste sfaturi. Căci noi nu lăsam lucrurile in starea in care erau, din pricină că ne făcusem cine-șcie ce socoteli, ci pentru-că ne obicinuiseam așa, pentru-că aveam incredere. Fernand eră ca un copil al nostru și gândiam că Denisa il priviă ca p'un frate. Am fost niște nesocotiți. Copila luase in serios aceea ce nu eră. A suferit mult, nu mai durmiă, nu mai mănca. Slăbită, sfêrșită, silită să se lase de lectiile ce dădea și care ne erau de un mare ajutor pentru trai, precum și de studiile de canto, pe care își intemeiă atâte speranțe, se lăsă să móră. Mumă-sa o ingrigiă și munciam opt cêsuri pe di într'o casă de comerț, pentru o lélă, care ne ținea dór să nu murim de fôme. Din fericire, aveam o prietenă bêtănă, care avea nișcă avere și care locuiă in partea de miédădi a Franței. S'a întemplat de a vinit la Paris și a luat cu dênșă pe Jeana și Denisa. Sórele a făcut minuni: mi-a îndreptat fata. Dna de Thauzette apoi ne-a înfătoșat dtale, scăparăm. E cam așa dênșă, e adevêrat, dar nu e rea și nu voi uită in veci, ce-i sântem datori.

Andrei. Ertă-me că te-am făcut să-ți aduci aminte lucruri dureróse,

Brissot. Astădi tóte aceste rele s'au sfêrșit, mulțămită lui Dđeu și dtale, dle conte.

Andrei. Ești incredințat, că s'au sfêrșit? Ești incredințat, că fata dtale nu mai iubeșce pe Fernand? Dna de Thauzette e veduvă. Avereă, ce i-a lăsat bărbatul seu, nu eră tocmai atât de mare cât se credea, când a murit. A cheltuit tot cu fiu-seu. Ađi sânt fôrte strêmtorați și n'ar mai fi așa de mândrii, n'ar mai cere ce cereau atunci. Decă ar avé dra Denisa zestre, Fernand, póte, că ar luă-o și acum de nevêstă. . . și decă tot il iubeșce. . .

Brissot. Denisa nu păstréză ură, dle conte, dar are și ea mândria ei. A ertat, dar a și uitat. Nimic. n'ar mai puté-o face să-și mai amintescă de iubirea trecută. Și apoi dênșă nu mai are zestrea, ce avea odinióră.

Andrei. Decă ar fi numai atât, dle Brissot, eu. . .

Brissot. (Intrerpënd.) Te rog, dle conte, nu-mi spune ce vrei să-mi spui, după cele ce mi-ai spus.

Andrei. (I intinde mâna.) Dă-mi mâna să ți-o strîng. . .

Brissot. (Dându-i-o.) Oh! (Se strîng de mână, Brissot idi șterge o lacrimă; zimbînd.) Ertă-me!

Thouvenin. (Intrând.) Am colindat peste tot; minunat, dle Brissot.

Brissot. Ești bun dta dle. (Lui Andrei.) Pot să me duc, dle conte?

Andrei. Da, dragă dle Brissot, dar nu te pré depărta. Póte să plec și să am trebuință de dta; la revedere!

Scena II.

Andrei, Thouvenin.

Thouvenin. Ce, pleci?

Andrei. Da.

Thouvenin. Apoi ađi de diminéță nici gând n'aveai.

Andrei. Cêsurile trec repede.

Thouvenin. Unde te duci?

Andrei. Nu mi-ai spus și dta că pleci?

Thouvenin. Ba da.

Andrei. Dta unde te duci?

Thouvenin. La Odesa; am niște treburi p'acolo.

Andrei. Merge și dna Thouvenin?

Thouvenin. Ba, ea remâne acasă cu mama și cu copiii.

Andrei. Pleci singur?

Thouvenin. Cu un servitor.

Andrei. Vrei să te insoțesc și eu?

Thouvenin. Ađi vorbă! Me mai întreb? Dar nu pricep o călătorie fără nici o țintă. Póte eu să fiu un tovarăș fôrte plăcut, dar acésta nu te póte face să-ți părăsești așa casa, sora, treburile, obiceiurile. . .

Andrei. Trebuie să plec, trebuie să schimb aerul, trebuie să me despart de mine ênsu-mi.

Thouvenin. (Cu interes.) Dar ce ți s'a întemplat?

Andrei. Am să-ți spui tot, căci am incredere in prietenia dtale. Iți sânt dator mult și nu me pot plăti altminteri, decât neascunđendu-ți nimic din cele ce me ating, fie ele cât de tainice.

Thouvenin. Nu-mi ești dator nimic. Din potrivă. Când eram un biet lucrător, un nebun, un visător, un căutător de născociri noue mecanice, mi-ai împrumutat, fără să me cunoșci, fără să-mi ceri dobandă, banii ce-mi trebuiau, ca să-mi iau brevetele. De n'ai fi fost dta, aș fi remas sărac și fără putere. Am putut și eu să-ți dau câteva sfaturi pentru căutarea moșiei, te-am făcut să câștigi gust de muncă și póte ceva mai mult, simțemțul adevêrului, sântem răfuiți; ceea ce e neindoiș, e, că sântem amêndoi ômeni cinștiți și că-ți sânt cel mai bun prieten. . . Acum, spune și dta, ce ai de spus.

Andrei. Sânt amoretat, ori mai bine, pentru-că acest cuvênt insemnéză dragoste trecătore, iubesc.

Thouvenin. Și nu e rost?

Andrei. Nu.

Thouvenin. Pe cine iubești?

Andrei. Pe fata lui Brissot.

Thouvenin. Și bine faci. . . Ea șcie?

Andrei. Nu i-am spus nici odată nimic.

Thouvenin. Ei, apoi acum e vremea să-i spui.

Andrei. Dar, decă? . . .

Thouvenin. Decă ce?

Andrei. Decă dênșă nu me iubeșce?

Thouvenin. Intréb'o înteu. Acesta e cel mai bun mijloc și singurul prin care vei află.

Andrei. Se póte? Eu sânt bogat și ea săracă.

Thouvenin. Ți-i témă de socoteli din parte-i? Eu nu cred. Sânt incredințat, că decă simte vr'o aplecare cătră dta, ea o respinge, o ține in fundul inimii, atât trebuie să-i fie de frică să nu fie bănuită. Nu se sileșce să-ți momescă privirile și să-ți prindă inima; și recunoșcința, ce are pentru dta, ca și tatăl și mumă-sa, o mărturiseșce într'un chip vrednic și potrivit cu starea in care se află. Dar atunci, când va află, că ai deosebit-o printre tóte femeile, că vrei s'o faci tovarășa vieții dtale întregi, ce încântare! ce mărire! ce bucurie! ér de aici până la iubirea, nu cea mai adevêrată, dar cea mai pățimășă, cređi că e mult? Așa m'am insurat și eu. Am luat de nevêstă o fată frumósă, bună și cinstită, care n'avea nimic și care nici nădêșduiă să aibă vr'odată dela cineva.

Voi mulțami totdeauna lui Dzeu de gândul bun ce mi-a venit.

Andrei. Și eu vream acésta. Cugetam și eu să intimpin acésta privești frumoasă: implinirea repede a tot ce pôte dori o fată cinstită și săracă, pe care o iubești. Vięta ce duc aici la țeră, muncind, mi-a inapoiat multe din iluziile mele din tinerețe. Dar când am priceput, că încep să iubesc pe dra Brissot, am vrut ori să me scap, ori să me incredințez, că acésta iubire eră adevărată. Mi s'a întemplat, să plec de mai multe ori fără veste la Paris, unde m'am aruncat ér in plăcerile ușurelnice de altă-dată. Imi viniam inse repede in fire și me intorceam rușinat. Chipul drei Brissot se punea intre mine și celelalte femei, lăsând in locu-le niște iezme fără inimă și chiar fără trup. Me intorceam inapoi și cu cât me apropiam de acésta casă, in care eram s'o găsesc, cu atât me simțiam mai mulțamit de mine. Cum să-ți spui? Minte, inima, sufletul meu se obicnuise să trăsescă numai lângă acésta ființă serioasă. Sânt pętruns de farmecul ce respândesce impregiurul seu. Odată, de doue ori mai tristă când am plecat și mai veselă când m'am intors, atât am apucat dela dęnsa. In sfęrișit nu m'am mai dus la Paris și trăsesc o adevărată vięta de familie cu Brissot, cu nevęstă-sa, cu fiica-sa și cu sora-mea. Cum se inseréză, după ce męcăm, vinim aici; Marta cęcă la piano, acompanieză pe Denisa, care cęcă din gură și eu pornesc prin lumea visurilor, până ne ducem fiecare prin odăile nōstre; eu simțędu-me legat din ce in ce mai mult de acésta fată drăgălașă și intrebându-me in tōte serile de ce intru singur in odaia mea, tăcută și gōlă, când ea e aici?

Thouvenin. Trebuie s'o iai de nevęstă, că nu merge.

Andrei. Dar decă o fi avęnd vr'un amant?

Thouvenin. Un amant?

Andrei. Da, da, un amant.

Thouvenin. Ce te pôte face să bęcuesci?

Andrei. Dna de Thauzette.

Thouvenin. I-ai incredințat ei acésta taină?

Andrei. Nu, m'am dat pe față, fără să vreu.

Thouvenin. Și fiind că n'o mai iubești pe dęnsa.

(Mișcare la Andrei.) Iți știu istoria, am vędut-o intr'o di eșind dela dta imbrobodită; ea nu m'a zărit; și fiind că acum n'o mai iubești, a venit degrabă să bęcuescă pe femeia, pe care o iubești. Dar poți crede vorbele unei femei așa de ușurică și la obiceiuri și la limbă, cum e dna de Thauzette? Când aduce cineva o invinovățire unei femei și mai cu sēmă unei fete, trebuie să spuie tot. Dęnsa ț-a spus, cine-i e amantul?

Andrei. Nu-i pôte spune numele.

Thouvenin. Pentru? . . .

Andrei. Pentru-că pôte să fie fiu-seu.

Thouvenin. Fernand?

Andrei. Da. A fost crescut cu dra Brissot la un loc, in cea mai strınsă legătură; ea l'a iubit, eră să-l ia de bărbat, și când a ađit, că nu-l mai pôte luá, eră să mōră.

Thouvenin. Acesta e romanul fetei sărace, al mai tuturor fetelor sărace. Iubesc; cei pe care îi iubesc, nu le iau de neveste, dar acésta nu va să đică că sânt amanții lor. Brissot nu mi se pare un om, care să-și lase fata să-și primejduescă cınstea și să tacă din gură.

Andrei. Pôte, să nu fi vędut nimic. Fata iubiá, da lecții, eșia singurá.

Thouvenin. Mă-sa o insoția in totdeauna.

Andrei. Când se ducea să ia lecții, dar când se ducea să dea. . .

(Va urmá.)

Dumitru Stăncescu.

Mănila cu șese degete.

Acest gen de conformațiune anormală se întâlneșce in tōte speciile dotate de degete, el a fost observat mai cu deosebire in specia umană. Cestiunea anormaliei manei consistă séu in degete in plus (polidactyli) séu in degete in minus (ectrodactyli).

In acest timp din urmă, acésta cestiune a dat discuțiuni șciințifice interesante. Ea a fost, este cęcva timp, subiectul unui invętat memoriu cetit de dl Varier la Academia de șciințe din Paris *, asemenea de un studiu a drului Fauvelle, presintat la societatea de antropologie, și de mai multe comunicațiuni și presintațiuni la Academia de medicină. In adevăr anomaliele manei, au nu numai un interes de curiositate, dar ele ridică un problem de antropologie fōrte important, cum vom vedé inmediate.

Mănila cu șese degete, este o infirmitate destul de comună. Pliniu vorbind de acésta anomalie, ne spune, că cele doue fiice a lui C. Horațiu, familia patriciană, aveau fiecare șese degete.

Un copil presintat la academia de medicină in 1751 avea șese degete bine conformate, la fiecare mână și la fiecare picior, aceste degete suplimentare aveau o mișcare proprie și independentă.

In 1885 un mic copil avęnd șese degete la fiecare mână, a fost esaminat de academia de medicină și de societatea de antropologie din Paris. In acest an chiar un om adult posedęnd acésta diformitate, a fost asemenea obiectul studiului acestor doue societăți.

Pe marginea lacului Lemán, in satul Lacopite născu, in martie 1886 un copil cu șese degete; părinții lui nu cunoșceau nici unul din ascendinții lor posedęnd acésta diformitate analogă.

Casurile persōnelor ce posed șese degete la fiecare mână și cęcă odată la fiecare picior, sânt dar destul de dese. Decăt mi se pare, că un mare numer trec neobservate; căci acésta diformitate este fōrte puțin aparentă. Se đice asupra acestui subiect o istorie mai mult séu mai puțin autentică, de un bărbat ce n'ar fi observat, numai după mai multe luni de căsnicie, că femeia sa posedá șese degete.

Adese degetul suplimentar al manei nu este decăt un apendice, fără nici o formă, numai vecinătatea sa cu celelalte degete pôte a-i da acest nume.

In alte casuri al șesele deget este un deget mare duplu, plecând dela a doua falangă, cele doue degete mari se separă presintând doue extremități prevędute fiecare de o unghie. Acésta diformitate este fōrte incomodă pentru persōnele ce sânt afectate. Un punct fōrte interesant relativ la degetele subnumerare este proprietatea lor de a creșce după amputațiune. Dl White ne aduce esemplul unui copil in vęrstă de trei ani, care avea degetul cel mare duplu, plecând dela intęia articulațiune, el făcea operațiunea tăind degetul cel mai mic, care eră și inzestrat cu o unghie; dar care fu mirarea sa, când după cęcva timp, degetul crescú din nou cu unghia. Atunci copilul fu condus la un celebru chirurg din Londra, care făcú amputațiunea din nou, dar acel deget crescú încă odată reproducęnd cu sine unghia sa.

Sânt esemple de mulți indiviđi avęnd chiar 7 degete la fiecare mână. Egumenul Rozier, in điarul seu de fisicá a descris cu amęnunțime unul din aceste fenomene.

Ętă o observațiune relativ la un individ cu șese degete, ce presintă oșeși cari particularități interesante. In partea de nord a munților Margerid (Auvergne) locuesce o adevărată familie de monstri. Un individ rachitic, șchiop și jumėtet idiot, trăind din cerșitorie, s'a unit cu o femeie gușată, miserabilă cași

* Ședința din 23 martie 1886.

densul, și din acesta uniune au eșit șese copii. Deci unul din acești copii eră șchiop, altul ghibos, un al treilea o față surdă și mută, ceilalți gușați și idioti, cel mai puțin infirm are șese degete, al șesele deget ce posedă la fiecare mână, nu pare a-i cauză nici o incomoditate, este mobil și are mișcările sale proprii. Acest om actualminte, în vârstă de 30 ani, a avut doi copii, unul din ei are și el șese degete la fiecare mână ca tatăl seu.

Infirmitatea degetelor suplimentare este ereditară și transmisiunea lor se vede câte odată cinci generațiuni succesive. Maupertuis ne spune, că în Berlin a existat o familie unde toți membrii aveau șese degete la fiecare mână și la fiecare picior.

Un chirurg din secolul din urmă numit Renou, a dat curioase detaieri asupra mai multor familii ce posedau șese degete. Acesta diformitate, observă el, se transmite printre membrii acestor familii, chiar când ei se unesc cu persoane ce sunt lipsite de această anomalie; de aici putem deduce, cât este de mare și tenace forța eredității.

Arabii au mare considerațiune pentru indiviții cu șese degete, ei cred că este un fel de marcă instinctivă prin care Alla arată, că aceste ființe sunt privilegiate.

Mâna pentru dênși este emblema forței. Și semnul puterii este o mână de argint purtată ca steg totdeauna lângă sultan, când el este în rezel. Forțe adese în Algeria și mai cu sémă în Tunis se vede sus pe ușa căsilor tipărită o mână plină de sânge, acest semn este un soi de talisman, o amenințare contra atacurilor proprietății. Când Mohamet II s'a acaparat de Constantinopol la a. 1453, făcând intrarea sa în oraș, se îndreptă cu mare pompă înspre biserica Sta Sofie, se cobori depe cal, muiă mână sa în sângele victimelor ce curgea pe pământ și o aplică pe ușa mitropoliei, luând prin acest act posesiune de imperiul grec.

Se înțelege din aceste exemple importante, că Arabii dau o mare valoare mâinei, o consideră ca o ablemă, și de aici venerațiunea lor pentru persoanele cu șese degete.

Abd-el-kader a instituit printre trupele sale în 1839 o decorațiune, ce consistă în o mână de argint, care se purtă cusută la turban, numărul degetelor ce posedau aceste mâni variă după grade: avea cinci degete pentru întâiul grad, șese pentru al doilea și șapte pentru gradul cel mai înalt.

În sudul Arabiei, în tributul Hyamites se găsește de mai mulți secolii o dinastie numită familia Foldi, foarte venerată în Arabia, pentru-că în această familie toți copiii aveau 24 degete. La acei ce această anomalie nu se întâlnește sunt considerați ca cum ar fi străini la această familie și supuși imediat la moarte. Familia Foldi este foarte numerosă și membrii ei nu se unesc decât între dênși.

Mâna nu numai că prezintă degete în plus (polydactyli,) dar este supusă și la anomalii contrare, adică a avea mai puțin de cinci degete (ectrodactyli.)

În interesanta comunicațiune făcută la Academia de științe de drul Verrier, ce a citat un mare număr de exemple de acest gen. El a arătat numeroase desemnuri de mâni având patru degete, altele posedând trei, altele două, această din urmă numită cleștele său laba racului.

O altă curioasă anomalie a degetelor este, când ele sunt unite între ele prin o membrană, atunci poartă numele de picior de găscă. Un scriitor celebru din acest secol, Grimod de la Reynière, posedă această firmitate. Ceea ce făcă pe un naturalist să zică, că G. de la Reynière aparține în ceea ce privește mâinile sale, la rasa palmipedelor.

Pentru a termina ochirea noastră generală asupra degetelor subnumerare, trebuie să zicem cum explicăm aparițiunea lor. Doctrina atavismului are puțină sémă de a fi admisă în această materie. O altă doctrină mult mai rațională și mai preferabilă, este aceea a «formelor nuvelle» din timp în timp se prezintă la animale anormali transmisibile prin ereditate și cari devin forme fișe; decât ele răspund la condițiunile mijlocului în care se află, decât ele sunt mai apropiate la aceste, decât la formele anterioare, decât ele constituie în lupta lor pentru esistență un avantajiu pentru animalele ce le posed; în acest cas, această conformațiune odată ficsată va deveni apanagiul unei noue rase, care va predomină asupra celei din care ea a eșit. Decă de eș. un al 6-le deget ar constitui un avantajiu pentru specia umană, decât mâna cu șese degete ar fi mai forte, mai dibace, mai îndemănatică decât mâna normală actuală, degetele în plus transmitându-se ușor prin ereditate, cum am vedut-o, familiile cu șese degete mai abile, s'ar înmulți, formând o nouă rasă umană, care puțin câte puțin ar absorbe vechia rasă cu cinci degete. Din nenorocire pentru persoanele și familiile cu șese degete, mâinile lor nu sunt nici mai forte, nici mai abile decât numărul degetelor normale.

Așă dară fără invidie, și fără pismuire, persoanele cu cinci degete pot contempla pe cele cu șese.

A. Dinga.

Doine și hore.

(Din câmpia Ardealului.)

XII.

*Cântă curcu 'n poeniță,
Mândruța-i la fântăniță,
Tot suspină și sughită;
Suspină mândră suspină,
Suspină să te-aud eu,
Să-mi trecă de dorul teu.*

XIII.

*Haida mândră colo 'n vale,
Să vedem mazerea 'n flóre;
Și de-o fi să ne iubim,
Mazărea să o plivim,
La oaltă 'n veci să fim;
Și de-o fi să ne lăsăm,
Mazărea să o tăiam,
Vorbă altul să n'averă.*

XIV.

*Care fată-și lasă satul,
Mance-o jalea și bănatul;
Că și eu mi l'am lăsat,
Multă jale m'a mâncat,
Până ce m'am invățat,
Și de casă am uitat.*

XV.

*Frunză verde cimbrisor,
Bate murgul din picior,
Să-i pîn șéua binisor.
Să me duc unde mi-i dor.
Să me duc până 'n Bănat,
Să-mi ved mândra ce-am lăsat;
Și s'o 'ntreb de sănătate,
Și de ce nu-mi scrie carte,
Carte cu cernelă négră,
Eu să-i spun că tot mi-i dragă.*

Culese de

Ion Dologa.

Din viața de București.

(Belșug de petreceri. «Norma». «Africana». Inchiderea stațiunii de operă. «Gringoire». «Medea».

— 16/28 februarie, 1887.

Netăgăduit, carnavalul în ultimele-i zile a ținut să ne copleșească sub povara petrecerilor. Astfel săptămâna a fost destul de încărcată: la Teatrul Național reprezentațiunile dnei Durand au urmat fără întrerupere în serile de operă, și societatea dramatică ne-a dat două noutăți: «Gringoire» și «Medea»: în splendida sală a băilor Eforiei, depe bulevardul Elisabeta, baluri de societăți și baluri mascate, de o po-trivă frecventate; asemenea și la toate celelalte sale publice: la Dacia revista politică a anului reposit: «Zeflemele», și-a urmat reprezentațiunile din ce în ce mai puțin cercetate; ér ciroul Sidoli, construit pe cheul drept al Dîmboviței, distrus de foc, deși în apropiere de apă, în ianuarie trecut, în ajun d'a se deschide publicului și reconstruit la loc, și-a inaugurat joi seria producțiilor, a căror eroi sînt mai mult dobitocile decât ómenii, și 'n aceeaș sêră, bal la curte.

Și acum vorbeșce în cadrul unei simple cronice despre totă acêsta manifestare covîrșitoare a vieții de București, în cursul săptămîinii de agonie a carnavalului! Pare că ne-am grăbit să sorbim cu sete toate plăcerile, ca și cum săptămîna de post și rugăciuni care urmêză, căci de celelalte nu mai ținem sêmă, ar fi o eternitate.

Dna Durand a obținut luni și vineri, în «Norma», un succes strălucit. Opera care a nemurit numele maeștrului sicilian la vârsta de 29 ani, a regăsit în dna Durand o interpretă vrednică urmașă a dnei Pasta, celebra cîntăreță tragediană, care a creat rolul Normei, a Giuliei Grisi și a Malibranei. Cu toate aste, mulți au găsit că dna Wild a fost mai bine.

Subiectul «Normei» e imprumutat de libretistul italian Felice Romani, din piesa cu acelaș titlu a dlor Soumet și Belmontet, jucată la Odeon. Pasiunea ascunsă a Normei, preotêsa lui Irminul, fiica lui Oroves, Capul Druidilor, pentru proconsulul roman Polione, care o părăseșce, preferîndu-i pe Adalgisa, o jună preotêsă, êta ce formêză subiectul piesei, care ne 'nfășoșeză situațiuni mișcătoare. Partițiunea e cea mai înaltă de idei și de stil din cîte a scris Bellini; mu-sica e plină de farmec și de pasiune. Invocarea Normei în actul I: «Casta Diva», e recunoscută ca una din cele mai delicioșe cantilene cari au eșit dintr'o gură omenescă. Dna Durand a desfășurat pe lângă totă știința-i de vocalizare și toate calitățile-i de tragediană și pasiunea-i de artistă.

Scrisă îndată după sora-i gemină «Sonnambula», «Norma» s'a jucat pentru prima óră la 26 decembre 1831, la Milan, pe aceeaș scenă și în acelaș an, an fericit, care a vêdut consfințindu-se reputația lui Bellini. D'atunci ea a ocupat continuu repertoriul și cîntărețe de primul rang s'au silit să se ilustreze în rolul preotesei druide.

Dintre ceialalți artiști, dl Pizzorni a ținut bine rolul lui Polione; bietul tenor a fost toporul de óse al impresiei operei: infatigabil a cîntă o stagiune întregă în toate operele ce ni s'au dat. Dl Marcassa (Oroves) a fost superb ca totdeuna: în aria din actul II, vocea-i puternică dominând corul și orchestrația

sgomotósă, ne-a uimit plăcut cu accentele-i adânc resonatóre și dulci totdeodată, e singurul, care ple-când ne va lăsă cea mai bună amintire.

«Africana», deși scrisă cu mult înaintea altora, e opera postumă a lui Meyerbeer, cărei i-a trebuit mai mult de 20 de ani spre a vedé lumina rampei. În adevêr, începută cãtră 1840, când Scribe a scris libretul atît de absurd al operei, ea s'a jucat un an după mórtea maeștrului, la 28 aprilie, 1865, pe scena Operei din Paris. Partițiunea cuprinde o mare bogăție de ritm și de armonie, a cărei mêsură orchestra nóstră restrînsă, deși destul de bună, e departe de-a ne-o puté da. Și lucrul e fôrte simplu, decă vom ținé sêma că direcția Operei din Paris a cheltuit 600,000 franci cu punerea în scenă a «Africanei», și în orchestra erau mai mult d'o sută musicanți, din cari 40 vioriști, ér între aceștia Allard și Sivory.

Printre bucățile mai mult gustate a fost aria fermecătoare a somnului din actul II, cîntată de dna Durand (Selika); marelé duo de estas și de amor din actul IV, și melodia plină de pasiune selbatică și gingașe 'n acelaș timp, cîntată de Selika sub arborul morții.

Dra Prevost (Ines), a avut succes în actul I, cu romanța: Adio, țerm iubit; dl Pizzorni în aria: Paradis eșit din simul undelor, și în duo cu Selika din actul IV; dl Verdini, în balada lui Adamastor, geniul tempestelor.

Sâmbătă, în sfêrșit, s'a închis stagiunea operei cu doué acte din «Rigoletto» și doué din «Ernani», în care dna Durand a ținut rolul Elvirei. Faimosul final: O sommo Carlo, a fost bisat ca de obicei. Succes destal pentru artiști, dar trist pentru impresar: sala eră aprópe golă. Dra Prevost, în actul II din «Rigoletto», a lăsat o frumósă impresiune în aria Gildei, pe care a cîntat-o cu multă fineță.

Martí sêra, societatea dramatică a dat prilej tinerilor artei d'a eși la ivelă, și pré bine a făcut. S'a jucat «Gringoire», un act răpitor, un adevêrat mărăgă-ritar, de Th. de Banville, și «Medea», tragedie în 3 acte de Ernest Legouvé.

În «Petre Gringorie», poetul satiric frances, mort în 1547, Banville, poetul fantasis și demnul urmaș al lui Theophile Gaubie, a personificat pe poetul ambulat dela finele evului mediu și începutul erei moderne, care mai mult cîntă decăt mănâncă; poet, cîntăreț, comediant, actor de mistere, toate meseriile cari n'aduc nimic cumulate de unul. Și e atâta spirit, atâta vervă, atâta sentiment delicat în acest act, că el singur prețueșce cît o lungă poemă frumósă.

Scena se petrece sub Ludovic XI. Acesta slăbit un moment de grigile monarhiei, a vinit să petrecă la prietenu-i din alte vremi, la cumêtrul seu Simon Fourniez, bogat neguțetor postavar. Sînt la sfêrșitul ospêțului și regele propune lui Fourniez o ambasadă, pe care acesta o refuză neputându-se hotărî să se despartă de casa sa mai nainte d'a vedé viitorul copilei sale asigurat. Și asta e o afacere fôrte dificilă, căci gingașă Loysa, o copilă de o rară nevinovăție, dar inzestrată cu firea cea mai visionară, s'a arătat totdeuna îndărătnică în acêsta cestiune. Ludovic se 'ncumetêză, în calitatea-i de naș iubit și de rege temut, să ducă lucrul la bun capêt. Dar Loysa refuză cu încăpêținare și totuș cu multă gingășie, toate partidele ce i se descriu, nevrênd de soț decăt p'un visător ca dênșă. În timpul acesta s'aud hohote sgomotóse în stradă: mulțimea luá în ris jindul lui Gringoire, care priviá cu nesaț la ferêsta ospêțariei din fața casei lui Fourniez. Renumele poporal al muritorului de fóme poet satiric ajunsese la

auđul regelui, și doritor a-i face cunoșcința, ordonă să-i fie înfăoșat. Gringoire e adus pe sus de doi valeți, din ghiarele căror însădar se luptă să scape. Dar vedându-se lăsat liber într'o sală bogată, în fața unui ospet somptuos, ș-a unor oșpeți între cari recunoșce pe Fourniez și pe sora-sa Nicola, cărora le mai datoră un ospet superb, observă că nu eră nevoie de silă pentru a fi adus la mėsă: sermanul cântareț nu măncase de doue ȃile. Da, eră adus pentru a se împărtași din mėsă cea bogată, cu o condiție inse: să cânte mai înteu. Numai cu multă greutate, ademenit de mirosul imbătător al bucatelor gustuose, se hotăreșce. Dar ce să cânte? Olivier-le-Daim, barbierul ajuns omul de taină al regelui, i impune, vrënd să-l pėrdă, să cânte «balada spėnzurațiilor», care eră în tóte gurile și în care poetul persiflă crimele lui Ludovic XI. Gringoire cântă și la amenințarea lui Olivier că versul baladei: un spėnzurat altul cere, se va implini cu dėsul, descopere că se află chiar în fața grozavului rege. Sigur acum de osėnda sa, poetul cere ca ultimă grație, să se permită să guste edemenitóarele mănări, ceea ce i se acordă. Verva lui Gringoire, predispune pe rege, acum în momentele-i bune, în favorul seu, și monarcul, vrënd a se interesá de viitorul nenorocitului cântareț, cere să fie lăsat singur cu Gringoire căruia-i propune să-l însore. Gringoire insurat! Dar cine-l va luá pe el: muritor de fóme, slăbit de suferințe, urit chiar din acėsta cauză. Din cele doue femei, căror le-a spus că sũnt frumoșe, una, o aristocrată pe care o întelnește într'o pădure, la vėnătoare, oprindu-și calul, a început să riđă cu un hohot omeric; cealaltă, o fată de țeră care se'ntorcea dela biserică, uitându-se lung la dėsul, în bunătatea ei, a lăsat să-i cadă doue lacrimi pe obrazi; d'atunci sermanul poet n'a mai indrėsnit să iubescă!

Când în sfėșit regele i spune, că femeia pe care i-o destină nici nu va ride, nici nu va plãnge aflând iubirea lui: că e tocmai femeia pe care un poet ca el ar visá-o; Olivier, care prevedea în Gringoire un rival, năvăleșce în salon. La mânia lui Ludovic, care amenință să-l sdrobescă, sbirul pretesteză niște grave afaceri de stat. Aici autorul profită să ne arete cealaltă față a caracterului lui Ludovic XI: pradă mániei lui neînfrãnate, merge pân' a insultá pe Fourniez și ese amenințând cu mórte pe Gringoire, decă într'o oră nu se va face iubit de aceea pe care i-a hotărít-o de soție.

Loysa găsindu-se singură cu Gringoire, îl întreabă ce are să-i vorbescă din partea regelui. Poetul i spune, că însărcinarea lui e s'o induplece, sub amenințare că va fi spėnzurat în cas de neisbândă, a luá de soț pe omul pe care regele i l'a ales. Dar cine e și ce este acela? Un poet; lucru nu pré înteles de naiva copilă. Atunci Gringoire i face cea mai completă fisiologie a poetului. I arată cum el suferă de durerile lumii întregi cum el mângăe pe cei nenorociți căutându-le durerile, pe cari cântecile lui le universalisėză, strábătėnd prin tóte stratele societății dela colibă până la palat, cu tóte piedecile pe cari despoții i le-ar opune, și cum le eternisėză strábătėnd generațiile și vécurile. Și ca dovadă i reciteșce o poemă a cărei temă e refrenul: tot cel mai sárac e cel mai asuprit; acėsta impresionėză așá de adânc pe Loysa, că lăsându-se a cadé în genunchi și impreunându-și mánile, repetă în lacrimă ultima strofă. Apoi, răpită, cere cu insistință lui Gringoire să-i spună numele acelu poet, care cântă așá de frumos și respunde așá de bine idealului ei. Dar Gringoire tremurá la idea d'a legá de miseria lui o copilă avută, frumoșă nevinovată ca Loysa. În acel moment regele, care a terminat cu bine afacerile-i de stat un moment periclitat, apare vesel și cerėnd iertare lui Fourniez

pentru asprimea cu care-l tratase stăpánit de mánie, întreabă pe Loysa decă Gringoire s'a achitat de însărcinarea ce primise, și decă ea s'a hotărít să ia de soț pe acela care-i este destinat. «Dar nu mi-a spus cine este!» «Și tu nu l'ai ghicit?» Ochii tinerilor se 'ntelnesc și scăpărarea atingerii privirilor lor, luminându-i totul, Loysa se aruncă cu drag în brațele lui Gringoire.

Și comedia se sfėreșce spre mulțămirea tuturor. În cronica viitoare vom continua.

A. C. Șor.

LITERATURĂ ȘI ARTE.

Șoiri artistice. *Pictorul Grigorescu* a deschis la Paris o espoziție în galeria artistică; diarul «Gil Blas» ne spune, că acėsta espoziție obține un fórt mare succes. — *Statua lui Asachi* a fost comandată la sculptorul Georgescu, care a și terminat de mult proba în ipsos; sculptorul a comandat blocul de marmură în Italia și după cum aflăm din «Liberalul», are să-l ducă la Iași să-l lucreze.

Un document istoric. «Lupta» află că dl V. A. Urechia a devinit posesorul unui document de mare importanță pentru istoria Románilor. În acest document Stefaniță, fiul lui Stefan cel mare, recunoșce ca frate al seu pe Petru Rareș.

Papa dela Roma a trimis academiei nóstre, serie «Epoca» din București, o frumoșă colecțiune de cărți și produceri după documente istorice, luxuos impriimate și legate fórt bogat. Academia română va respunde la acėsta amabilitate a Sãnției Sale prin trimiterea colecțiunii cronicarilor románi și a operilor lui Hurmuzaki, Bălcescu etc.

Madame de Presmes, despre care am mai vorbit în rubrica acėsta, nu este un roman, ci o culegere de nuvele parisiane. Autorul român, ascuns sub pseudonimul Rodolphe de Vézelay, după destăinuirea dlui Gion, este dl Radu Em. Crețulescu. Într'una din nuvele, a opta, intitulată: «En Voyage», dl Rodolphe de Vézelay ne dá un paysagiu român din cele mai reușite. Poesia câmpiilor române, nota tristă și monotonă a șesurilor din spre Oltenia, intinsa zare a acestor câmpii, în fine tóte colorile prin adunarea cărora se alcătuesc l'ensemble al paisagiului sũnt așeđate și potrivite de novelist cu multă artă și cu mult sentiment. Tinta la care dl de Vézelay, — ca să nu ȃicem dl Radu Em. Crețulescu, — a tins, adeca zugrăvirea unei țerance îmbrăcată în stralele-i de tóte ȃilele și zugrăvirea aceleiași țerance în informele, disgratiósele, pocitele haine dela oraș, cu cari fata de țeră a început, spre peirea completă a pitorescului, să se mbrezoeze dela o vreme încóce: contrastul e dat cu frumoșe amėnunte. Nuvelistul parisian, român cu ținere de aminte tot atât de trainică și bună ca și iubirea lui de țeră, șcie multe din apucăturile țeranului nostru în ȃile de lucru și în ȃile de serbători; nu uită chiar și obiceiul, adeca năravul șágalnic ce ce are țeranca, fată, nevastă séu babă, când merge la biserică séu la horă, să-și ia pantofii în mână și tocmai după ce ajunge în tinda bisericeii séu aprópe de horă să-i incalțe, acėsta pentru cuvėntul, ca să nu-i noroescă, nici pré iute să-i tocescă ori să-i scălcie. Tóte aceste condeie adevėrate, scrise într'o limbă ca cea francesă, într'un stil ușurel, viu și fără nici o încercătură retorică séu probă de străinisme (cum lucrul des se întemplă altor străini cari scriu în limba lui Voltaire,) incheie dl Gion, fac deosebită plăcere. Cetitorul român ține în mână frumosul volum al lui Rodolphe de Vézelay, editat de Dentu, librarul parisian, cu un fel de afectuóșă prietinie.

TEATRU ȘI MUSICĂ.

Știri teatrale și musicale. *Dra Bârsescu*, jucând în săptămâna trecută, la Burgtheater în piesa «Don Carlos», de odată a leșinat, încât în séra aceea n'a mai putut juca. La reprezentațiune, a fost de față și Maj. Sa, care părăsi îndată teatrul. *Dra Bârsescu* ș-a reneput activitatea la 4 martie, în piesa «Valurile mării și ale Iubirii». *Dl Stefan Iulian*, artistul Teatrului Național din București, va pleca zilele aceste în Italia pentru căutarea sănătății sale. *Dra Teodorini* cântă acuma în capitala Portugaliei cu deosebit succes. *Dl T. Micheru*, escelentul violinist din București, se află acuma la Constantinopol, unde a încântat publicul într'o serată la legățiunea română.

Concert românesc în Cluș. Inteligența română din Cluș a dat acolo la 24 februarie n. un concert, urmat de bal, în folosul fondului școlii de fete, ce are să se inființeze. Programa a fost următoarea: Tudor Flondor: «Cântec vânătoresc» executat de corul bărbătesc; 2. Briccialdi: «Fantasie» asupra motivelor din opera «Don Carlos» pentru flaută cu accop. de piano executată de dl Al. Andressi Epurean (medicinist); 3. C. M. v. Weber: a) Arieta, b) Cavantina din opera «Freischütz» cântate de dra Laura Ranta (din Bistrița) cu acomp. de piano; 4. A. Șipoș: «Rapsodie roumaine» op. 13, executată pe piano de dra Ana Papp; 5. «Cătră poporul român» poesie de Petru Dulf, declamată de dra Maria Roșescu; 6. «Dephin Alard» 2-a Symfonie concertantă op. 31 pentru doue violine și acomp. de piano, execut. de drele Anna și Sidonia Papp și dl Virgil Șotropa; 7. Verobchievici: «Senin și furtună» quartet vocal, executat de corul bărbătesc. Tote piesele au fost escelente și au produs un efect mare. Fiind de față și dl Iacob Mureșan, talentatul nostru compositor musical și profesor de cânt în Blaș, la rugarea generală, a executat după punctul al 4-le câteva piese la pian, cari stêrniră un vifor de aplause.

Concert în Bocșa-montană. La 27 februarie n. s'a arangiat la Bocșa-montană, în localitățile otelului «Cerbul de aur» un concert în folosul corului vocal de acolo. Programa a fost următoarea: 1. «Marșul cântăreșilor», quartet de C. G. Porumbescu, executat de corul miest; 2. «Doină doiniță», de I. Vorobchievici, execut. de corul bărbătesc; 3. «Cântec serbătoresc» quartet de C. K. Karrasz, execut. de corul bărbătesc; 4. «Te iubesc», duet de W. Humpel, execut. de dra Amalia Kolofic și dl Al. Diaconovici; 5. «Ērna», quartet de C. G. Porumbescu, executat de corul bărbătesc; 6. «Cântec sicilian», quartet de C. G. Porumbescu, executat de corul întreg; 7. «Nu me uită», quartet executat de corul miest; 8. «Cântec de primăveră», quartet de C. G. Porumbescu, executat de corul miest. După concert urmă joc.

Concert în Ciacova. Reuniunea română de cântări din Ciacova a dat la 10 februarie un concert, care a avut un succes complet. Dintre piesele executate, mai mare efect a făcut cvartetul «Cucuruz», a fost bineprimită și «Ērna»; declamațiunea școlăriței Sofia Rașa a fost acoperită de aplause, ea a declamat «Fata dela Cozia» de Bolintinian. După concert urmă jocul, care tinu până diminéța. Succesul frumos e meritul învățătorului Nicolae Mircea, carele e totodată și dirigintele corului.

Producțiune școlară în Tălmăcel. Corpul învățătoresc împreună cu școlarii din comuna Tălmăcel de lângă Sibiiu a dat la 1/13 februarie a. c. o producțiune școlară cu următorul program: 1. «Diorile frumoșe» poesie, cântată de corul școlarilor; 2. «Dialog» respective «octolog», produs de școlari; 3. «Frun-

duliță de stejar», cântată de corul școlarilor; 4. «Mvila lui Burcel», declamată de elevul Hêuș; 5. «Fântâna cu trei izvore», cântată de corul școlarilor; 6. «Cinel-Cinel», piesă teatrală cu cântece în I act de V. Alecsandri, represintată de învățători și școlari; 7. «Ura noi Români», cântată de corul școlarilor; 8. «Peneș Curcanul», declamată de elevul Petru Fântână; 9. «Sus opincă până poți», cântată solo de dl notar Mihail Smigelski și repetată cu joc, de învățători și patru elevi îmbrăcați în costum național; 10. «Marșul românilor în Basarabia», cântat în marș de învățători și școlari în frunte cu dl notar M. Smigelski, îmbrăcați în costum național; 11. «Cuvântare de incheiere», rostită de învățătorul primar Teodor Necșa.

CE ENOU?

Știri personale. *Maj. Sa regele* a dăruit 100 fl. pentru zidirea bisericii și școlii gr. or. din Căpâlna-de-sus. — *Dna Zoe D. Sturdza*, consorta dlui ministru al cultelor și instrucțiunii publice din România, D. Sturdza, a primit autorisațiunea d'a purtă «medalia de aur» și «Crucea roșie serbăscă», decorații ce i s'au oferit de regele Serbiei. — *Dl Ioan Poruț*, secretar-interprete la consulatul din Budapesta al României, a fost decorat de cătră regele României cu ordinul «Coróna României» cl. III. — *Dna Felicia Racoviță* este numită directoră la asilul Elena Dómna, qin București, în locul trei Alecsiu, demisionată. — *Nepoții repostatului Dumitru Eremias* au dăruit Reuniunii femeilor române pentru ajutorarea văduvelor sărace din Brașov și Săcele 50 fl.

Hymen. *Dl George Petrovan*, teolog absolvent al diecesei gherlane și dșóra Eleonora T. Mihalcea s'au fidațat. — *Dl Barbu Stefanescu* (dela Vrancea), unul din noveliștii noștri tineri și bine cunoscuți, s'a căsătorit la București cu dra Lupășcu. — *Dl Mirea-Dumitrescu*, cunoscutul pictor, s'a logodit cu dra Holban, fiica dlui colonel Holban din Foeșani.

Reuniunea femeilor române din Sibiiu va ține adunarea sa generală în 6 martie n. în localul Societății de lectură română; presidenta reuniunii e dna Maria Cosma, secretar dl Iacob Bologna.

Bal în Borșa. Români din Borșa, în frunte cu bravul învățător, încă voră să dea semn de vieță și în favorul școlii lor aragiară un bal. Balul, după cum șcim din invitațiuni se serbase în 14/26 februarie. Localitatea școlii, care decorată de dșórele de acolo servi ca sală danț, pe incetul fu indeseuită de óspeți. La 8 ore petrecerea își luă cursul în un mod fórte vial. Óspeți aleși, damicele frumoșe, românce costumate nu au lipsit dela acea petrecere. Străini încă nu au pregetat a cercetă acea petrecere, deși timpul nu eră pré favoritor călătorilor. Inteligența locală fu bine represintată și în șirul prim vedeam pe veneratul protopop Leményi cu stimabila dómna, dl Boroș cu amabilele damicele, dl Morariu și alții a căror nume în timpul scurt ce am petrecut acolo, nu avui norocirea a le cunoșce. Dintre străinii cari au luat parte la acea petrecere, imi iau voe a însemná pe dl Tătar cu amabila sa dómna, care ne fermecă cu frumosul seu costum; dl Bodocan cu ambe damicelele din Cluș. Asemene tot din Cluș mai mulți tineri universitari. În urmă trebuie să amintesc, că petrecerea a fost onorată prin presința mai multor domni și dómne maghiare, cari încă nu au pregetat a luá parte la acea petrecere. Petrecerea decurse peste tot fórte vial, și deși cu puține abateri, ordinea de joc fu urmată până 'n fine, când nóptea încă-și ridică vëlul aruncat și lăsă lumina solară óspeților ce se rentor-

ceau cu multe suveniri plăcute pela casele și evar-tirele lor. N.

Carneval. In *Borgo-Joseni*, comună in valea Băgăului, cârturarii din sat au arangiat la 13 februarie o petrecere cu joc, in folosul școlii confesionale de acolo. Sala a fost decorată frumos cu cununii de brad și cu țesături de ale țărancilor. In paușă s'a jucat «Călușerul», sub conducerea invetătorului Eliseu Dan. — *Balul român din Timișoara*, dat acolo in 24 februarie, a reușit bine; vinitul curat s'a arcat aprôpe la 250 fl. — *Balul românesc din Cluș*, dat la 24 februarie, după concertul despre care vorbirăm mai sus, a reușit destul de bine, luând parte vr'o 40 de părechi danțuitoare; in paușă s'a jucat și «Călușerul». Dintre dame, in costum național au fost dômnele: Elisa Isaac, Catinca Coroian, Isaac din Sebes, Maria Podobă din Cluș și drele Maria Roșescu, Ana C. Pop din Gherla, Rosalia Mureșan, A. Bian din Blaș. — *La Hateg*, eforia școlii grănițereșci a dat in 6 februarie, o serată cu tombolă, in favorul acelei școlii și sub patronatul dneilor Maria Bersan, Maria Șelariu și Charlotte Baciu. Balul a avut un succes frumos, căci vinitul curat a fost 145 fl. 42 cr. Dintre dame au mai luat parte dnele Fira Serafin n. Pop, Amalia Florian, ambele in costum național și dșorele Emilia Roman, Elena Ciuciu, Cornelia Lupu și Lucreția Iansa. In paușă s'a danțat «Călușerul și Bătuta». In fruntea arangiametului au stat dnii Nicolae Teodosiu și Paul Oltean. — *In Borodul-mare*, comitatul Biharia, s'a dat la 19 februarie in folosul școlii gr. cat. de acolo un bal, luând parte un public frumos din părțile acele. — *Balul calicot din Brașov*, la 26 febr. n. dat de reuniunea română de gimnastică și de cântări a fost frumos și elegant și a ținut până dimineața: «Romana» s'a danțat de doue ori.

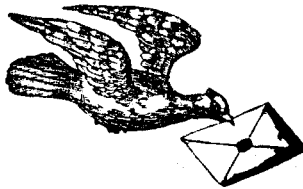
Institute de credit și economii. Subscrierea de acțiuni pentru institutul de credit și economii „*Silvania*” incheiându-se cu ziua de 15 martie a. c., acei on. dni, cari au primit liste de subscriere, sânt rugați cu respect, ca listele de subscriere dimpreună cu rezultatul obținut și sumele incasate, in sensul prospectului, până la 15 martie să binevoască a le trimite in Șimleu (Szilágy-Somlyó) la adresa dlui Alimpiu Barbolovici, vicar for. episcopesc al Silvaniei, care până la acel termin mai primește subsemnări de acțiuni, având a se plăti de acțiune (50 fl. v. a) rata primă 5 fl. v. a. și in speșele de înființare 1 fl. de tot 6 fl. Supurul-de-sus la 1 martie 1887. Pentru comitetul fondator: *Andrei Cosma*. — *Albina*, institutul de credit și de economii in Sibiiu, va ține adunarea sa generală in anul acesta la 29 martie n. inainte de mieđăđi la 10 ore in casa institutului. — *Timișana* dir. Timișoara, in adunarea sa generală din 24 febr., a votat ca dividendă 3 fl. de o acție cu 50 fl. — *Auraria* din Abrud va ține adunarea sa generală constituantă la 16 martie: in fruntea acestui institut stau dnii A. Filip, Ioan Gall, Alesandru Danciu, Ioan Iancu, Candin David și dr. Simeon Caian. — *Meserișul român*, asociațiune de credit și depuneri, in Brașov, va incepe activitatea sa in 1 martie.

Știri scurte. — *Pentru școla superioară* de fetițe din Sibiiu s'au contribuit cu totul 6879 fl. 8 cr., in obligațiuni 200 fl., in libele de depuneri 932 fl. 43 cr. — *Societatea bisericească-literară „Alexi-Sincaiană”* din Gherla, in ședinta electorală ținută in 2 ianuarie st. n. ș-a ales ca conducător pe dl dr. Ioan Pop, profesor de teologie. — *S'a propus in camera României* un proiect de lege, prin care se va deschide un credit de 1,200,000 lei pentru construirea unui palat indus-

trial pentru espozițiunea industrială și agricolă in București.

Necrolôge. — *George Mocsonyi* a murit. Necrologul familiar ne anunță aceste: Helena Mocsonyi de Foen, n. Somogyi de Gyöngyös, cu inima infrântă de durere, in numele seu, precum și al fiicei Livia căsăt. contesa Bethlen, al bărbatului acesteia Andrei conte de Bethlen, al copiilor lor Francisc, Margarita și Iliana și al fiicei sale Georgina de Mocsonyi; mai departe al cumnatului seu Antoniu Mocsonyi de Foen și al soției acestuia Iosefina născ. baronesa Brudern, precum și al fiilor acestora Zenone Mocsonyi de Foen, cu soția sa Maria născ. baronesa Fischer și cu fiul lor Antoniu, și al lui Victor Mocsonyi de Foen; mai departe al cumnatei sale Laura, vęd. Mocsonyi de Foen, născ. de Csernovits; al cumnatului Mihail de Mocsonyi, și al fiilor acestuia Alesandru de Mocsonyi și Eugeniu de Mocsonyi, și cu consôrta acestuia Teresia născ. Horváth de Zalabér și cu copiii acestora; in fine al mamei sale Emma de Somogyi născ. baronesa Prónay și al multor altor rudenii, aduce la cunoșcintă pré indiușătoreea môrte a neuitabilului consôrte, respective tată, socru, bunice, frate, cumnat, unchiu, ginere etc., George Mocsonyi de Foen, care după mai lungă suferință, in ziua de 15/27 februarie a. c. inainte de amieđi la 10 ore, prevăđut cu sânta taină a cuminecăturii, prin paralisie plumonală a adurmit in Domnul, in al 63-le an al etății și impliniți 28 ai fericitei sale căsătorii. Remășițele pămênțeșci ale scumpului decedat la 1 martie (17 febr.) a. curente la 3 ore d. a. vor primi binecuvântarea bisericească după ritul oriental, in locuința din strada Vațului nr. 13 și vor fi transportate la Foen pentru depunerea in cripta familiară; ér sacrele părăstase se vor celebra la 9 aprilie (28 martie) a. c. la Budapesta, Foen, Vlaicoveți și Birchis. Odihnescă in pace! — *Br. Nicolae de Vasilco*, proprietar mare in Bucovina, fratele căpitanului țerii Bucovina, br. Alecu de Vasilco, a incetat din viață la 12 febr. n.

Poșta Redacțiunii.

Fericirea. Imitațiune după o poesie nu de mult publicată, ba in unele locuri chiar copiată. Nu o putem intrebuința.

Românul. Idei frumoșe. Dar limba e neromânescă și ritmul lipsit de ori ce farmec.

Dlui P. D. in B. Novela lui Edgar Poe se va pute intrebuința.

Zoanei. Versificațiune fôrte primitivă.

Sôrele și aurora, precum și traducerea sânt niște lucruri, cari nu merită să fie publicate.

Suvenir. Se va publica mai târđiu. Pentru scrisori particulare, durere, n'avem timp.

Dlui V. R. in V. Ne pare reu, că nu ve putem implini cererea.

Călindarul săptămânei.

Ziua sept.	Călindarul vechiu	Călind nou
	Dumineca 1 Ev. dela Ioan c. 1, gl. 5.	
Duminecă	22 Aflar. mort. lui Eug.	6 Gottfried
Luni	23 Păr. Policarp	7 Toma
Marti	24 Aflar. cap. S. Ioan	8 Filemon
Mercuri	25 Păr. Taras arch.	9 Francisca
Joi	26 Păr. Porfirie	10 40 Mucenici
Vineri	27 Păr. Procopie	11 Constanța
Sâmbătă	28 Păr. Vasilie	12 Gregoriu

Proprietar, redactor respunđător și editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu tipariul lui Otto Hügel in Oradea-mare.